

РЕШЕНИЕ

1 декабрь 2020 ел

Буа шәһәре

КАРАР

№ 1-4

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Советы

КАРАР КАБУЛ ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында бюджет процессы турындагы нигезләмәне яңа редакциядә (алга таба – Нигезләмә) расларга (Кушымта).

2. ТР Буа муниципаль районы Советының 2019 елның 18 октябрэндәге 4-45 номерлы «Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында бюджет процессы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» карарында «...Буа муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2018 елның 7 августындагы 6-33 номерлы карары белән расланган...» сүзләрен «...Буа муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2018 елның 9 ноябрэндәге 14-35 номерлы карары белән расланган...» сүзләренә алмаштырырга.

3. Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Советының 2018 елның 9 ноябрэндәге 14-35 номерлы «Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» карары (18.10.2009 елдагы 4-45 номерлы карар редакциясендә) үз көчен югалткан дип танырга.

4. Нигезләмәнең 19 статьясындагы 14 абзацы, 42 статьясындагы 8 пунктының 1 абзацы, 50 статьясындагы 2 өлешенәң 2 абзацы 2021 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә дип билгеләргә.

5. Нигезләмәнең 6 статьясындагы 2 пункты, 19 статьясындагы 16 абзацы, 42 статьясындагы 8 пунктының 2 абзацы 2021 елның 1 гыйнварыннан үз көчен югалткан дип танырга.

6. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында

<http://pravo.tatarstan.ru/> адресы буенча, шулай ук Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы Интернет мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә <http://buinsk.tatarstan.ru> адресы буенча урнаштырылырга тиеш.

7. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп тотуны бюджет-финанс мәсьәләләре, жирле салымнар һәм жыемнар буенча даими комиссиягә (рәисе А.Ф. Әхмәтжанов) йөкләргә.

Буа муниципаль районы Башлыгы,
Совет рәисе

Р.Р. Камартинов

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында бюджет процессы турындагы нигезләмә

I бүлек . Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Бюджет процессының хокукий нигезе

1. Әлеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы уставы, шулай ук Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының башка муниципаль хокукий актлары нигезендә, бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында аны үтәүне, карауны, раслауны һәм контрольдә тоту барышында, шулай ук Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы муниципаль районы муниципаль районнары белән идарә итү һәм муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру барышында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы билгеләгән мәгънәләрендә кулланыла.

2 статья. Муниципаль берәмлек бюджетының хокукий рәвеше

1. Муниципаль берәмлек бюджеты (алга таба - бюджет) һәм аның үтәлеше турында хисап Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Советының (алга таба - Совет) карары формасында эшләнә һәм раслана.

2. Бюджет турындагы карар билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

3 статья. Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану

1. Бюджет вәкаләтләренә Россия Федерациясе бюджет классификациясен бюджетка караган өлештә билгеләү, детальләштерү һәм куллану тәртибен билгеләү керә.

2. «Буа муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы» МКУ (алга таба - районның финанс-бюджет палатасы) төп администраторлары жирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керем төрләре буенча подваллар кодлары исемлеген раслый.

3. Районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан бюджетның максатчан маддәләре исемлеге һәм кодлары билгеләнә.

Бюджеттан бирелә торган максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар исәбеннән финанслар белән тәэмин ителә торган бюджет чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм

кодларын билгеләү тәртибе районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4 статья. Бюджет процессының принциплары һәм этаплары

1. Муниципаль берәмлектә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессының төп этаплары түбәндәгеләр:

- бюджет проектын төзү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- бюджетны үтәү;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

5 статья. Бюджет процессында катнашучылар һәм аларның бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет процессында түбәндәгеләр катнаша:

- 1) Буа муниципаль районы Башлыгы (алга таба - Башлык);
- 2) Совет;
- 3) Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет);
- 4) районның финанс-бюджет палатасы;
- 5) «Буа муниципаль районының контроль-хисап палатасы» МКУ (алга таба - Районның контроль-хисап палатасы);
- 6) бюджет акчаларының баш бүлүчеләре (бүлүчеләре);
- 7) бюджет керемнәренә баш администраторлары (администраторлары);
- 8) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары);
- 9) бюджет акчаларын алуучылар.

2. Совет үз утырышларында, Советның эшче төркемнәрендә бюджет үтәлешенә аерым мәсьәләләрен үз утырышларында, комиссияләр утырышларында, Совет утырышларында, депутатлар гарызнамәләре белән бәйлә рәвештә тикшерү барышында тышкы муниципаль финанс контроле органнарының хокукый статусын төзи һәм билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренә исәп-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Уставы (алга таба - Буа муниципаль районы) нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

Советка аның Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары белән билгеләнгән бюджет мәсьәләләргә буенча компетенциясе чикләрендә аның вәкаләтләрен тәмин итү өчен барлык кирәкле

мәғлүмат Башкарма комитет тарафыннан бирелергә тиеш.

3. Башкарма комитет бюджет проектын төзүне тәэмин итә, аны Советны раслауга кирәкле документлар һәм материаллар белән кертә, бюджетара трансфертлар бирү методикасын һәм (яисә) тәртибен эшли һәм раслый, бюджетның үтәлешен һәм бюджет хисаплылығын төзүне тәэмин итә, Советны раслауга бюджетның үтәлеше турында хисап тапшыра, муниципаль бурыч белән идарәне тәэмин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда кабул ителә торган башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

4. Районның финанс-бюджет палатасы бюджет проектын төзи, аны советка кертү өчен кирәкле документлар һәм материаллар белән тәкъдим итә, бюджет үтәлешен оештыра, бюджет хисаплылығын төзү тәртибен билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

5. Районның контроль-хисап палатасы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә гамәлгә ашыра:

жирле бюджетның үтәлешен тикшереп тору;

жирле бюджет проектларына экспертиза ясау;

жирле бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

жирле бюджет акчаларыннан файдалануның законлылығын, нәтижәлелеген (нәтижәлелеген һәм экономиясен), шулай ук жирле бюджет тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган башка чыганақлардан алына торган акчаларны тикшереп торуны оештыру һәм гамәлгә ашыру;

муниципаль милектәге мөлкәт белән идарә итүнең һәм аның белән эш итүнең, шул исәптән интеллектуаль эшчәнлек нәтижәләре һәм муниципаль берәмлектәге индивидуальләштерү чаралары белән сакланучы тәртибен үтәүне тикшереп тору;

жирле бюджет акчалары исәбеннән салым һәм башка ташламалар һәм өстенлекләр, бюджет кредитлары бирүнең нәтижәлелеген бәяләү, шулай ук муниципаль гарантияләр бирүнең һәм йөкләмәләренә юридик затлар һәм индивидуаль эшкуарлар тарафыннан жирле бюджет акчалары исәбеннән башкарылган алыш-бирешләр буенча башка ысуллар белән үтәүне тәэмин итүнең законлылығын бәяләү;

муниципаль хокукый актлар проектларына (финанс-икътисадый нигезләүләренә нигезләгән дә кертә) муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләренә, шулай ук муниципаль программаларга кагылышлы өлешендә финанс-икътисадый экспертиза ясау;

муниципаль берәмлектә бюджет процессын анализлауны һәм аны камилләштерүгә юнәлдерелгән тәкъдимнәр әзерләүне;

жирле бюджетны үтәү барышы турында, үткәреелгән контроль һәм эксперт-аналитик чаралар нәтижәләре турында мәғлүмат әзерләү һәм мондый мәғлүматны муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органына һәм муниципаль берәмлек башлығына тапшыру;

коррупциягә каршы көрәшкә юнәлдерелгән чараларда вәкаләтләр чикләрендә катнашуға;

Буа муниципаль районы составына керүче жирлекләр бюджетларына кергән Буа муниципаль районы бюджеты акчаларын файдалануның законлылығын, нәтижәлелеген (нәтижәлелеген һәм экономиясен) тикшереп торуны;

федераль законнарда, Россия Федерациясе субъекты законнарында, муниципаль берәмлек вәкилләк органнарының уставында һәм норматив хокукый актларында билгеләнгән тышкы муниципаль финанс контроле өлкәсендәге башка вәкаләтләр.

Әлеге пунктта каралган контроль-хисап палатасының бюджет вәкаләтләре «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән нигезләмәләренә үтәп гамәлгә ашырыла.

6. Бюджет акчаларының баш бүлүчесе:

расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларынан файдалануның нәтижәлеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәмин итә;

аңа буйсынучы күрсәтмәләр бирүчеләренең һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген төзи;

бюджет йөкләмәләренең һәм бюджет ассигнованиеләренең үзенә расланган лимитлары чикләрендә башкарылырга тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындагы боерык бирүчеләр һәм бюджет акчаларын алучылар буенча бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

муниципаль биремнәренә төзи һәм раслый;

максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләренә, субвенцияләренә һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук әлеге Кодекста билгеләнгән башка субсидияләренә һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын төзи;

аңа буйсынучы бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча муниципаль берәмлек исемнен тиешенчә җавап бирә;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7. Бюджет акчаларын бүлүче:

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;

бюджет ассигнованиеләрен, бюджет акчаларын алучыларга һәм (яисә) бюджет акчаларын алучыларга бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

бюджет акчаларын формалаштыру һәм үзгәртү буенча үз карамагында булган төп бүлүчегә тәкъдимнәр кертә;

максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук әлеге Кодекста билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәэмин итә;

бюджет акчаларының тиешле баш күрсәтмәсендә билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчалары баш урнаштыручының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Бюджет чараларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет катнашмасын төзи һәм үти;

бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең китерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

үзенә каралган бюджет ассигнованиеләренең нәтижәләлеген, максатчан файдалануын тәэмин итә;

бюджет язмаларын үзгәртү буенча тәкъдимнәрне баш күрсәтмә бирүчегә (күрсәтмә бирүчегә) кертә;

бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә);

бюджет хисабын төзи (бюджет хисаплылыгын булдыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының тиешле баш күрсәтмә бирүчегә (күрсәтмә бирүчегә) бюджет хисаплылыгын тапшыра;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда кабул ителгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

9. Бюджет керемнәренең баш администраторы:

аңа буйсынган бюджет керемнәренең администраторлары исемлеген төзи;

урта сроклы финанс планын һәм (яисә) бюджет проектын төзү өчен кирәкле белешмәләрне тапшыра;

касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

бюджет керемнәренең баш администраторын формалаштыра һәм бюджет хисабын тапшыра;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганакалары исемлеге нигезендә үзләренә беркетелгән керем чыганакалары буенча бюджет керемнәре чыганакалары реестрын алып бара;

Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән мондый методикага карата гомуми таләпләр нигезендә бюджетка керемнәр керүне фаразлау методикасын раслый;

әлеге Кодекста һәм аның нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган норматив хокукый актларда (муниципаль хокукый актларда) билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

10. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы:

аңа буйсынучы администраторлар исемлеген бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларын төзи;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәр һәм түләүләр планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларын каплау өчен билгеләнгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

бюджет ассигнованиеләрен бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының ведомство администраторлары буенча бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының бюджет хисабын төзи

Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага гомуми таләпләр нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча кертемнәрне фаразлау методикасын раслый;

бюджет ассигнованиеләренең нигезләмәләрен төзи.

11. Бюджет чараларын баш идарәченең (күрсәтмә бирүченең), бюджет керемнәренең баш администраторының (администраторының), эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча бюджет дефицитын финанслау чыганакларының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

6 статья. Бюджет керемнәре

1. Бюджет керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм салымнар һәм жыемнар турында Татарстан Республикасы законнары, Салымнар һәм жыемнар турындагы Советның норматив-хокукый актлары нигезендә төзелә.

2. Жирле салымнар турында карар, Совет карарларына үзгәрешләр кертү хакында жирле бюджетларның керемнәрен үзгәртүгә китерә торган, чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган карарлар чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проекты кертелгәнче 7 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

7 статья. Бюджет чыгымнары

1. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары чыгымнарын формалаштыру дәүләт хакимиятенең федераль органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнарының вәкаләтләрен чикләүгә бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларны үтәү Россия Федерациясе законнары, халыкара һәм башка килешүләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) тиешле бюджетлар акчалары исәбеннән башкарылырга тиеш.

8 статья. Резерв фонды

1. Бюджетның чыгым өлешендә Башкарма комитетның резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының чыгым өлешендә закон чыгару (вәкиллекле) органнарының һәм закон чыгару (вәкиллекле) органнары депутатларының резерв фондларын булдыру тыела.

3. Башкарма комитетның резерв фонды күләме тиешле бюджетлар турындагы законнар (карарлар) белән билгеләнә һәм күрсәтелгән законнар (карарлар) белән расланган чыгымнарның гомуми күләменең 3 процентыннан арта алмый.

4. Башкарма комитетның резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнарны финанс белән тәмин итүгә, шул исәптән авария-торгызу эшләрен уздыруга һәм табигый бәла-казаларның һәм башка гадәттән тыш хәлләрнең нәтижәләрен бетерүгә бәйле башка чараларга, шулай ук әлеге статьяның 6 пунктында күрсәтелгән тәртиптә каралган башка чараларга жибәрелә.

5. Башкарма комитетның жирле бюджет составында каралган резерв фондының бюджет ассигнованиеләре башкарма комитет карары буенча файдаланыла.

6. Башкарма комитетның жирле бюджет составында каралган резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану тәртибе тиешенчә Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

7. Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап тиешле бюджетның үтәләше турындагы еллык хисапка кушымта итеп бирелә.

9 статья. Бюджетта каралмаган чыгымнарны гамәлгә ашыру

1. Әгәр тотылган йөкләмәләрнең гамәлдәге төрләре буенча чыгым йөкләмәләрен арттыруны яисә аны кабул итүгә кадәр бер генә гавами-хокукый белем тарафыннан да үтәлмәгән чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кертүне күздә тоткан муниципаль хокукый акт кабул ителергә тиеш булса, күрсәтелгән муниципаль хокукый акт чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен башкару чыганаclarын һәм тәртибен билгели торган нормаларны, шул исәптән финанс ресурсларын Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына чыгым йөкләмәләренең яңа төрләренә тапшыру тәртибе кирәк булган очракта, үз эченә алырга тиеш.

2. Чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кабул итүгә яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыруга бюджет турындагы карарга тиешле бюджет ассигнованиеләре кертү шарты белән чираттагы финанс елы башыннан йә агымдагы финанс елында бюджет турында Совет карарына тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң бюджетка өстәмә керемнәр чыганаclarы булганда һәм бюджет чыгымнарының аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартканда гына бюджет ассигнованиеләрен бүлеп бирү гамәлгә ашырылырга мөмкин.

10 статья. Чыгым йөкләмәләре

1. Муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре түбәндәгеләр нәтижәсендә барлыкка килә:

жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнарын хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлек (муниципаль берәмлек исеменнән) шартнамәләр (киләшүләр) төзү;

жирле үзидарә органнары тарафыннан үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

муниципаль берәмлек исеменнән муниципаль казна учреждениеләре

тарафыннан шартнамалар (килешүләр) төзү.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1, 3 пунктларында күрсәтелгән муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм тиешле жирле бюджет кытлыгын финанслауның үз керемнәре һәм чыганакалары исәбеннән башкарыла.

3. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пункттында күрсәтелгән муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре федераль законнар (Россия Федерациясе субъекты законнары) нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә, жирле бюджетларга Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә бирелә торган Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан субвенцияләр хисабына һәм чикләрендә башкарыла.

Муниципаль берәмлектә тиешле субвенцияләргә исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар арттырылган очракта, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс белән тәмин итү үз керемнәре һәм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3.1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча муниципаль районнарының һәм шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр нигезендә аларга тапшырылган жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен муниципаль районнарының жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруга яисә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча муниципаль районнарының жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруга бәйле чыгым йөкләмәләре (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә), муниципаль районнарының һәм шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр нигезендә аларга тапшырылган муниципаль районнарының һәм шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр нигезендә тиешле жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән күрсәтелгән килешүләр нигезендә билгеләнә, әлеге Кодексның 142_4 һәм 142_5 статьяларында каралган тәртиптә бирелә торган тиешле жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар исәбенә һәм чикләрендә үтәлә.

Муниципаль берәмлектә тиешле бюджетара трансфертларны исәпләү методикаларында файдаланыла торган нормативлар арттырылган очракта, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс белән тәмин итү күрсәтелгән муниципаль берәмлекнең жирле бюджеты кытлыгын финанслауның үз керемнәре һәм чыганакалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

4. Жирле үзидарә органнары, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләргә үтәп, даими нигездә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы депутатларның, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларының, муниципаль хезмәткәрләренең, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренең хезмәте өчен түләү күләмнәрен һәм шартларын мөстәкыйль билгели.

5. Жирле үзидарә органнары тиешенчә федераль законнарда, Россия Федерациясе субъектлары законнарында билгеләнгән очрактардан тыш, дөүләт хакимиятенә федераль органнары, Россия Федерациясе субъектларының дөүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләргә хәл итүгә бәйле

чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуксыз.

Жирле үзидарә органнары башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм үз компетенцияләреннән федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән чыгарылмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен бары тик үз финанс чаралары (бюджетара трансфертлардан тыш) булганда гына билгеләргә һәм башкарырга хокуклы.

11 статья. Бюджет кытлыгы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында бюджет кытлыгы, әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләргә үтәп, Совет карары белән билгеләнә.

2. Бюджет кытлыгы, расланган кире кайтарылмый торган керемнәр күләмен һәм салым керемнәре керемнәрен өстәмә нормативлар буенча исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренң расланган гомуми еллык күләменң 10 процентыннан артмаска тиеш.

Муниципаль берәмлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пункттында каралган чаралар күрелгән очракта, бюджет кытлыгы расланган гомуми еллык керем күләменң 5 процентыннан артмаска тиеш, керемнәренң расланган күләмен һәм (яисә) түләүләренң өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре керүне исәпкә алмыйча.

Бюджет турында Совет карары белән жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары составында муниципаль берәмлек милкендәге акцияләргә сатудан кәргән керемнәр һәм капиталда катнашуның башка рәвешләре ачыкланган һәм (яисә) жирле бюджет чараларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимегән очракта, жирле бюджет кытлыгы әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләргә күрсәтелгән керемнәр суммасы һәм жирле бюджет чараларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимү чикләрендә арттырырга мөмкин.

3. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап мәгълүматлары буенча урнашкан бюджет кытлыгы әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары составында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән алынган һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерманы финанслау чыганакалары составында раслау очрагында чираттагы финанс елның 1 гыйнварына кадәр бюджет кытлыгы әлеге статьяның 2 пункттында билгеләнгән чикләүләргә күрсәтелгән аерма чикләрендә арттырырга мөмкин.

12 статья. Бюджет кредитлары

1. Бюджет кредитлары Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына, юридик затларга Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм Совет карары белән билгеләнгән тәртиптә, шулай ук бюджет ассигнованиеләргә чикләрендә бюджет ассигнованиеләргә шартларында һәм чикләрендә бирелә.

13 статья. Район бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертларның рәвешләре

Бюджеттан бюджетара трансфертлар түбәндәге формада бирелә: жирлекләренң бюджет тәмин ителешен тигезләүгә Район бюджетыннан дотацияләр;

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 133 һәм 140 статьяларында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.6 статьясында билгеләнгән очракларда Район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына субвенцияләр;

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;

башка бюджетара трансфертлар.

Район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) шәһәр, авыл жирлекләренә жирле үзидарә органнары тарафыннан район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

Шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына дотацияләр исәпләү һәм бирү буенча Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга муниципаль районнар бюджетларына бирелә торган Татарстан Республикасы бюджеты, шул исәптән муниципаль районнар бюджетларына бирелә торган субвенцияләр исәбеннән район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына дотацияләр исәпләү һәм бирү буенча бирелә торган бюджетара трансфертлар (субвенцияләрдән тыш) шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирүнең тиешле жирле үзидарә органнары тарафыннан Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44 статьясында каралган төп шартларын үтәгән очракта бирелә.

Финанс белән тәмин итү чыганагы булып максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар булган жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар бирү максатлары, тәртибе һәм шартлары Татарстан Республикасы законнары һәм (яисә) Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары нигезендә кабул ителгән Район Советы карарлары белән билгеләнә.

14 статья. Район бюджетыннан жирлекләренң бюджет тәмин ителешен тигезләүгә дотацияләр бирү тәртибе

1. Жирлекләренң бюджет тәмин ителешен тигезләүгә Район бюджетыннан дотацияләр Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган Район Советы карарлары нигезендә район составына керүче жирлекләргә бирелә.

Жирлекләренң бюджет тәмин ителешен тигезләүгә дотацияләренң гомуми күләме, жирлекләренң суммар ихтыяжларын һәм керем мөмкинлекләрен бәяләүдәге аерманы исәпкә алып, жирлекләренң бюджет тәмин ителешен тигезләүгә

дотацияларның суммар күләме буларак чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) Район бюджетыннан ел саен билгеләнә һәм, жирлекларның суммар ихтыяжларын һәм керемле мөмкинлекларен бәяләүдәге аерманы исәпкә алып, жирлекларның исәп-хисап бюджет тәмин ителешен тигезләү критериеңә ирешү зарурлыгыннан чыгып, жирлекларның бюджет тәмин ителешен тигезләүгә дотацияларның суммар күләме буларак бирелә.

Муниципаль берәмлеклар арасында жирлекларның бюджет тәмин ителешен район бюджетыннан тигезләүгә дотациялар бүлү, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотациялардан тыш, Татарстан Республикасы Бюджет кодексына 12 нче кушымтада билгеләнгән тәртип нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлекларның бюджет тәмин ителешен тигезләүгә дотациялар күләме һәм аларны район бюджетыннан бүлү Район Советы карары белән чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) Район бюджеты турындагы карар белән раслана.

Район бюджеты проекты чираттагы финанс елына һәм план чорына расланса, планлаштырылган чорга шәһәр, авыл жирлекларга арасында бүленмәгән дотациялар күләмен планлаштырылган чорга район бюджетыннан план чорының беренче елына расланган күрсәтелгән дотацияларның гомуми күләменен 20 процентыннан артмаган һәм план чорының икенче елына расланган әлеге дотацияларның гомуми күләменен 20 процентыннан артмаган күләмдә раслау рөхсәт ителә.

3. Жирлекларның бюджет тәмин ителешен район бюджетыннан тигезләүгә дотациялар, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотациялардан тыш, хисап бюджет тәмин ителешен район һәм шәһәр жирлекларның исәп-хисап бюджет тәмин ителешен тигезләү критерие буларак билгеләнгән дәрәжәдән артмаган шәһәр һәм авыл жирлекларга бирелә.

Жирлекларның хисап бюджет тәмин ителешен бер кешегә салым керемнәре нисбәте белән билгеләнә, аларны шәһәр һәм авыл жирлегә бюджеты салым базасыннан (салым потенциалыннан) чыгып алырга мөмкин, һәм район жирлекларга буенча шундый ук күрсәткечнә, халык структурасында аермаларны, социаль-иқтисадый, климат, географик һәм башка объектив факторларны һәм муниципаль хезмәтләргә бер кешегә исәпләгәндә күрсәтү бәясенә йогынты ясый торган шартларны исәпкә алып.

Исәп-хисап бюджет тәмин ителешен дәрәжәсә шәһәр һәм авыл жирлекларга буенча шәһәр һәм авыл жирлекларның салым керемнәренен, бюджет хезмәтләргә исемлегенен һәм муниципаль хезмәтләргә бер кешегә исәпләгәндә күрсәтү бәясенә йогынты ясый торган факторларны һәм шартларны характерлый торган күрсәткечларның жирлеклар буенча чагыштырылыгы бердәй методика буенча билгеләнә һәм шәһәр һәм авыл жирлекларга өчен аерым билгеләнә ала.

Жирлекларның исәп-хисап бюджет тәмин ителешен дәрәжәсен билгеләгәндә, хисап чорындагы факттагы керемнәр һәм чыгымнар күрсәткечларен һәм (яисә) фаразлана торган керемнәр һәм чыгымнар күрсәткечларен куллану рөхсәт ителми.

4. Әлеге статьяның 3 пунктында каралган дотациялар бирелгән очракта, Районның финанс органы жирлекларның бюджет тәмин ителешен тигезләүгә дотациялар алучы муниципаль берәмлекларның жирле администрацияләргә башлыклары (башкарма-күрсәтмә органнары житәкчеләре) белән жирлекның муниципаль финансларын социаль-иқтисадый үстерү һәм савыктыру чаралары

каралган килешүләр төзәргә хокуклы.

Әлеге пунктта күрсәтелгән килешүләр төзү тәртибе, сроклары һәм килешүләргә таләпләр башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

15 статья. Район бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Район бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә Район бюджетында карала.

16 статья. Район бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр

1. Татарстан Республикасы Бюджет кодексының Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган Район Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында Район бюджетыннан субсидияләр биреләргә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләргә бирү максатлары һәм шартлары Район Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган жирле администрацияләр арасындагы килешүләр белән билгеләнә.

17 статья. Шәһәр бюджетларына башка бюджетара трансфертлар Район бюджетыннан авыл жирлекләре

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм аларга тиешле Татарстан Республикасы законнары, шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына таләпләре нигезендә кабул ителә торган Район Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә Район бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар биреләргә мөмкин.

18 статья. Район алдында акчалата йөкләмәләр

1. Район алдындагы акчалата бурычлар буенча бурыч-район алдында билгеле бер датага бурычлы булган акчалар суммасы.

2. Район алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр районның финанс активларын формалаштыра.

3. Район алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе

Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Район алдында акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмәләрне үтәүне тәмин итә торган алыш-бирешләрне исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләпләрнең хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Килешүдә башкача билгеләнмәгән очракта, район алдында акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы район бюджетының бердәм сетына күчерү датасыннан бирле үтәлгән булып санала.

19 статья. Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары

Район бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганакалары составына кертелә: номиналь хакы Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштырудан кергән акчалар һәм аларны түләүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

Россия Федерациясе валютасында район тарафыннан кредит оешмаларының жәлеп ителгән һәм түләнгән кредитлары арасындагы аерма;

район тарафыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма, Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан район бюджетына бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

тиешле финанс елы дэвамында жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганакалары.

Район бюджеты кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганакалары составына кертелә:

район милкендә булган акцияләр сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән керемнәр;

район бюджеты акчалары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә гарантка бенефициарның принципалга карата таләп хокукларына юл куелганда, Россия Федерациясе валютасында район гарантияләрен үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме;

районның бүтән бурыч йөкләмәләрен түләүгә Россия Федерациясе валютасында жибәрелә торган акчалар күләме;

юримдик затларга район бюджетыннан бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм юримдик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

район бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм район бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ

номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

район бюджетының бердәм счетыннан күчерелгән акчалар һәм район бюджетының бердәм счётына күчерелгән акчалар арасындагы аерма район бюджетының бердәм счётында калдыклар белән идарә итү буенча операцияләр үткәргәндә.

Агымдагы финанс елы башына район бюджеты акчаларының калган өлешләре муниципаль юл фондының хисап финанс елында файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре күләмендә агымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук район Советының хокукый акты белән билгеләнә торган күләмдә муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук агымдагы финанс елында вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга һәм район исеменнән товарлар белән тәмин итүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар төзүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыруга юнәлтелергә мөмкин., бу муниципаль контрактлар шартлары нигезендә хисап финанс елында түләнергә тиешле юридик затларга субсидияләр бирү өчен бюджет ассигнованиеләре, финанс ягыннан тәмин итү чыганагы күрсәтелгән субсидияләр булган субсидияләр алучыларның акчалата йөкләмәләрен түләү өчен кирәкле сумма чикләрендә, күрсәтелгән максатларга файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләрен калган суммасыннан артмаган күләмдә, район бюджеты турындагы карарда каралган очрактарда гамәлгә ашырыла.

Район бюджеты чараларын исәпкә алу буенча бердәм счёттагы акчаларның калган өлешләре белән идарә итү операцияләре составына район бюджетының финанс-бюджет палатасында район гамәлгә куючысы булып торган оешмаларның акчаларын һәм шәхси счётларын жәлеп итү һәм кире кайтару кертелә.

Район бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

Россия Федерациясеннән чит ил валютасында һәм Район тарафыннан түләнгән, максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында бирелгән бюджет кредитлары арасында аерма;

максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Районның муниципаль гарантияләрен үтәүгә юнәлтелгән чаралар күләме, муниципаль гарантияләрне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китергән очракта».

20 статья. Районның муниципаль бурычы структурасы

Районның бурыч йөкләмәләре түбәндәге йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин:

- 1) Районның кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә);
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- 3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- 4) Район тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитларга;
- 5) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән Район гарантияләренә (муниципаль гарантияләргә);

б) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантиялэргэ;

7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамэлгэ керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмэлэрэнэ.

Муниципаль бурыч күләменэ түбэндәгелэр керэ:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьлэр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) Район тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантиялэр буенча йөкләмэлэр күләме;

5) Районның юкка чыгарылмаган башка бурыч йөкләмэлэрэ күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменэ түбэндәгелэр керэ:

1) Россия Федерациясе валютасында йөкләмэлэрэ күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьлэр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме, алар буенча йөкләмэлэр Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән;

3) Район тарафыннан Россия Федерациясе валютасында йөкләмэлэрэ күрсәтелгән кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль гарантиялэр буенча йөкләмэлэр күләме;

5) Районның Россия Федерациясе валютасында юкка чыгарылмаган башка бурыч йөкләмэлэрэ күләме.

Муниципаль тышкы бурыч күләменэ түбэндәгелэр керэ:

1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Район тарафыннан Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасында бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Район тарафыннан бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантиялэр буенча йөкләмэлэр күләме.

Районның бурыч йөкләмэлэрэ кыска сроклы (бер елдан ким), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадэр) һәм озак сроклы (биштән 10 елга кадэр) булырга мөмкин.

21 статья. Россия Федерациясе валютасында чагылган Районның бурыч йөкләмэлэрэн туктату һәм аларны муниципаль бурычтан алу

1. Әгэр Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе район вәкиллекле органының муниципаль хокукый актларында каралмаган булса (Районның муниципаль хокукый актларында һәм муниципаль хокукый актларында билгеләнгән йөкләмэлэрне түләүгэ (кредитор тарафыннан билгеләнгән йөкләмэлэр һәм муниципаль хокукый актлар үтәлмәгән) өч ел дәвамында күрсәтелмәгән очракта, күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгэр Район вәкиллекле органының муниципаль хокукый актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Районның Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантиялэр буенча

бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләрне туктатуга нигез булып торучы вакыйгалар (хәлләр) килгәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп житү (һөжүм итү турында белешмәләр алу) дәрәжәсе буенча муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Әлеге статьяның 1 пунктының беренче абзацында күрсәтелгән сроклар тәмамланганнан соң жирле администрация Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан исәптән чыгару турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан исемлек Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча исемлеккә кертелә торган муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исемлек суммасын чагылдырмыйча гына исемлеккә кертү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Реструктурлаштырылган, шулай ук юкка чыгарылган (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан алу Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Түләү датасы башланганчы, муниципаль кыйммәтле кәгазьләре эмиссияләү шартлары нигезендә аларны тулысынча эмитацияләгән орган тарафыннан сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләре алмашу нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгару күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда юкка чыгарылган дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты аларны юкка чыгару датасы башланганчы сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләре алмаштыру нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләр үтәлгән дип танырга хокуклы.

22 статья. Муниципаль бурыч алулар

1. Районның муниципаль эчке хисаплашулары дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазьләре урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә район исеменнән заем акчаларын жирле бюджетка жәлеп итү күздә тотыла.

2. Районның муниципаль тышкы алынмалары дигәндә, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Район исеменнән жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү аңлашыла, алар буенча чит ил валютасында белдерелгән Россия Федерациясе алдында Районның бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы алынмалар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенә тышкы дәүләт хисаплашулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Район исеменнән Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Район уставы нигезендә муниципаль алынмаларны гамәлгә ашыру хокукына жирле

администрация (Районның башкарма-боеру органы) ия.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләре урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгәндә Район тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) районның бурыч йөкләмәләре буенча срогы чыккан бурыч булмау;

2) Район тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән дәрәжәдән түбәнрәк кредит рейтингы исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның берәрсеннән яисә берничә рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы заттан алынган.

6. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль хисаплашуларны гамәлгә ашырырга, районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренә күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә, Районның бурыч тотрыклылыгы дәрәжәсе түбән булган заемщиклар төркеменә керткән мөмкинлек бирә торган дәрәжәләргә кадәр муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль хисаплашуларны гамәлгә ашырырга, Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль һәм тышкы алынмалар, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы.

8. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль алынмаларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пункттында каралган Районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә һәм Районның кыйммәтле кәгазьләрен Районның бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук Районның Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пункттында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пункттында каралган түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә генә муниципаль эчке үзләштерүләре гамәлгә ашырырга хокуклы.

10. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль тышкы алынмаларны гамәлгә ашырырга һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

11. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль эчке алынмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләре Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан муниципаль хисаплашулар, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелгәндә генә Россия Федерациясе валютасында бирергә хокуклы.

12. Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан бюджет кредитлары буенча районның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында каралган түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча йөкләмәләрен реструктуризацияләүне үткөрү рөхсәт ителми.

23 статья. Чит ил валютасында район тарафыннан бурыч алулар һәм гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Район, Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясенә чит ил валютасында өченче затлар йөкләмәләре буенча гарантияләре бары тик Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып, жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларын Россия Федерациясе тарафыннан куллану кысаларында гына бирергә хокуклы.

24 статья. Муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме астында тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирле бюджетка акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнең гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм тиешле финанс елына жирле бюджет турында карар белән расланган районның бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында район бурыч алуларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм хисап финанс елы йомгаклары буенча районның бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып киткән очракта, жирле бюджет акчаларының элге артыклык суммасында калган өлешләре агымдагы финанс елына бурыч алуларның иң чик күләмен кыскартып, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелгә тиеш.

25 статья. Районның эчке һәм тышкы бурычының югары чикләре һәм бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренен чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы карар белән муниципаль эчке бурычның,

муниципаль тышкы бурычның (Районның чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) югарыгы чикләре, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан килүче елның 1 гыйнварына (чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына) торышы буенча, шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге, чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча (Районның чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта) билгеләнә.

3. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (Районның чит ил валютасында йөкләмәләре булса) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтәгәндә билгеләнә.

4. Муниципаль бурыч күләме жирле бюджет турындагы карар белән чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) расланган, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең расланган күләмен һәм (яисә) физик затлар керемнәренә салымнан түләүләренә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәрен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә гомуми күләменнән артмаса тиеш. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар күрелә торган район өчен чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган бурычның күләме, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләренә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә гомуми күләменә гомуми күләменнән 50 проценттан артмаса тиеш.

5. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә чыгымнар күләме түбәндәге таләпләргә үтәгәндә жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә чыгымнар күләме Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменнән тыш, тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменә чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган 10 проценттан артмаса тиеш;

2) чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән муниципаль бурычны түләү һәм аларга хезмәт күрсәтү буенча түләүләренә еллык суммасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләренә гомуми күләменнән 20 проценттан артмаса тиеш.; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, Чираттагы финанс елы һәм план чорының һәр елы өчен килә торган елның 1 гыйнварыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан соң түләү вакыты белән бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә җибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

26 статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләренә чит ил валютасындагы исемлеге, түбәндәге белешмәләргә күрсәтеп, үз эченә ала:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм

(яисэ) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);;

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәмин ителә торган йөкләмәләр буенча йөкләмәләренә валютасы;

3) гарантияләренң гомуми күләме;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

5) гарантияләренә бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәмин ителә торган йөкләмәләр белдерелгән валютада бирелә һәм үтәлә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

27 статья. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елында) чит ил максатчан кредитларын һәм (яисэ) чит ил валютасында түләнә торган максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан жирле бюджетка федераль бюджеттан чит ил валютасына жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган бурычларны каплау күләме һәм сроклары;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирле бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) Районның бурыч йөкләмәләрен каплау күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алынмалар программасы жирле бюджет турындагы карарга чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) кушымта булып тора.

28 статья. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисэ) түләнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләүнең иң чик сроклары, тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре һәм чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләүнең иң чик сроклары жирле бюджетка;

2) тиешле бурыч йөкләмэләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмэләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) тиешле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткөрү муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылыш тапмый.

29 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең Россия Федерациясе валютасындагы исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

30 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыруның чик күләмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елына) план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең номиналь хакы буенча иң чик күләме тиешле бюджет турында карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләре нигезендә район Советы тарафыннан билгеләнә.

31 Статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында килешүдән яки башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) килеп чыккан акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне, шул исәптән принципалга аларны вакытыннан алда үтәү йә принципал йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да, тәмин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә һәм үтәлә.

5. Муниципаль гарантия буенча Гарант принципалның гарантия суммасы

чикләрендә үзенә тәэмин ителгән йөкләмәсе буенча субсидия жаваплылык тота.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

1) Гарант исеме (тиешле гавами-хокукый белем – Район) һәм Гарант исемнән гарант бирүче орган исеме;

2) бенефициар атамасы;

3) принципалның исеме;

4) тәэмин ителешенә гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исемнән, төзү датасын һәм номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмәләрне үтәү срогын, якларның атамаларын, төп йөкләмәнән башка мөһим шартларын күрсәтеп));

5) гарантия буенча Гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченә керү датасы яки гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;

9) гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе, гарантия очрагын билгеләү;;

10) гарантияне кире алу нигезләре;

11) Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү тәртибе;

12) гарантиянең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә, үтәлгәндә (туктатылганда) принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләренән нинди дә булса өлешендә яисә гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда гарантия суммасын киметү нигезләре;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;

15) гарантның муниципаль гарантия буенча бенефициарга Гарант тарафыннан түләнгән акчаларны каплау турында принципалга Карата таләбе булу яисә булмау (гарантның принципалга карата регресс таләбе, регресс);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, гарантның норматив хокукый актлары, Гарант исемнән гарантия бирүче орган актлары белән билгеләнгән белешмәләр.

7. Муниципаль гарантия, гарантның принципалга регресс таләбе хокукын күздә тотмый торган бары тик хужалык жәмгыяте йөкләмәләре буенча гына бирелергә мөмкин, акцияләренән (өлешләренән) 100 проценты муниципаль гарантия бирә торган район милкендә булган. Принципалны тулысынча яисә өлешчә хосусыйлаштырган очракта, мондый муниципаль гарантия гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы белән бирелгән дип санала һәм принципалның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясы һәм Россия Федерациясе Граждан законнарының таләпләренән туры килә торган Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясы таләпләренән туры килә торган вакытта гарантның гарантиянең нинди дә булса өлешендә үтәлүенә бәйле рәвештә барлыкка килә торган принципалга карата регресс таләбе үтәлешен тәэмин итү принципалның бурычы барлыкка килә. Күрсәтелгән тәэминатны биргәнче муниципаль гарантияне үтәү рөхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртәргә хокуклы түгел.

10. Бенефициарга муниципаль гарантия карата таләпләр, күрсәтелгән хокукларны, яңа хужага (сатып алуыга) облигацияләргә хокуклар күчүгә бәйлә рәвештә, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кыйммәтле кәгазьләр турындагы таләпләрне тапшырудан (күчүдән), принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүдән тыш, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка тапшырыла алмый.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә күрсәтелгән очрақларда һәм нигезләр буенча (шул исәптән әлеге статьяның 6 пунктындагы 14 пунктчасында күрсәтелгән гарантның язмача ризалыгыннан башка үзгәргән очрақта), шулай ук әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән бурычны принципал тарафыннан үтәмәгәндә Гарант тарафыннан чакыртып алына.

12. Бенефициар таләбе (гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе) гарантиядә билгеләнгән очрақта гына (гарантия очрагы килеп туган очрақта) биреләргә мөмкин. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе гарантиядә күрсәтелгән документларны кушып, гарантиядә билгеләнгән тәртиптә гарантия язмача тапшырылырга тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия бирү турында шартнамәдә һәм Шартнамәдә билгеләнгән срогыннан алда гарантия үтәлеше турында таләпләрне, шул исәптән принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) вакытында да, күрсәтергә хокуклы түгел.

14. Гарант бенефициар таләпләрен үтәү турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнең күчәрмәсен тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта гарантияне үтәү турында бенефициар таләпләрен, күрсәтелгән таләпкә кушымта итеп куелган документларның нигезлелек һәм гарантия шартларына һәм аңа кушып бирелгән документларның туры килү-килмәве предметын карарга тиеш.

16. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга түбәндәге очрақларда аның таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) гарантия гарантия бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу срогы) срогы тәмамланганнан соң таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантия тапшырыла);

2) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантия гарантиядә билгеләнгән тәртипне бозып күрсәтелгән;

3) таләп һәм (яки) аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципалның принципал һәм (яки) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал йөкләмәләрен тиешенчә үтәүдән баш тартты;

5) әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 6 пунктында билгеләнгән очрақларда;

6) гарантиядә билгеләнгән башка очрақларда.

17. Муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очрақта, гарант бенефициарның гарантияне һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документларны үтәү турындагы таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында бенефициарга

хэбэр итэргэ тиеш.

18. Гарант бенефициар талэбенэ каршы чыгарга хокуклы, алар принципал тэкъдим итэ ала. Гарант, принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да, элеге каршылыкларга хокукын югалтмый.

19. Гарантия үтэлеше турында бенефициар талэбе һәм аңа кушып бирелгән документлар муниципаль гарантиянең нигезле һәм тиешле шартларына туры килэ дип танылган очракта, гарант гарантия белән билгелэнгән вакытта гарантия буенча йөкләмәне үтэргэ тиеш.

20. Муниципаль гарантиядэ каралган гарантның бенефициар алдындагы бурычы принципалның гарантия белән тээмин ителгән срогы чыккан йөкләмэлэре күләмендэ, эмма гарантия суммасыннан да артмаган күләмдэ акча түлэү белән чиклэнэ.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар каршында Гарант йөклэмэсе туктатыла:

1) Гарант тарафыннан бенефициарга гарантиядэ билгелэнгән күләмдэ акча түлэү белән;

2) гарантиядэ билгеле бер вакыт үткәннән соң, ул бирелэ (гарантия гамэлдэ булу срогы));

3) принципал һәм (яисэ) өченче затлар тарафыннан гарантия белән тээмин ителгән принципал йөклэмэлэрен үтэү йэ принципалның күрсәтелгән йөклэмэлэрен башка нигезлэр буенча (бенефициар тарафыннан гарантка һәм (яисэ) судка гарантия үтэлеше турындагы гарантка карата талэплэр булуга карамастан) туктатылган очракта, принципалның элеге йөклэмэлэрен башка нигезлэр буенча (бенефициар тарафыннан куелган гарантка һәм (яисэ) судка гарантия үтэлеше турында гарантка карата талэплэр;

4) бенефициарның гарантка кире кайтару һәм (яисэ) бенефициарның гарантия буенча йөклэмэлэрен гаранттан азат итү турында язма гаризасын гарантия буенча үз хокукларыннан баш тарту нэтижэсендэ, принципал тарафыннан гарантия буенча бенефициарлар фактта булмаганда һәм килэчэктэ алар барлыкка килү өчен нигезлэр булмаганда, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантияне гарантка кире кайтару нэтижэсендэ, бенефициарның гарантия буенча үз хокукларыннан һәм (яисэ) бенефициарның гарантия буенча үз йөклэмэлэрэннән гарантия буенча;

5) эгэр гарантия бирелгән принципал йөклэмэсе билгелэнгән срокта барлыкка килмэсэ;

6) бенефициар гарантка һәм (яки) судка гарантны үтэү турындагы гарантка талэп куйганнан соң төп йөклэмэне (шул исэптэн бенефициар принципалын һәм (яисэ) бенефициарны юкка чыгару белән бэйле рэвештэ) туктату яисэ аны гамэлдэ булмаган килеш дип тану белән.;

7) бенефициар белән башка затка бирелгән очракта яисэ бенефициарның гарантия, хокуklar һәм (яисэ) бурычларның гарантия буенча гарантка карата талэплэрнең, гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка (күрсәтелгән хокуklarны (хокуklarны һәм бурычларны) Россия Федерациясе законнарында билгелэнгән тэртиптэ облигациягэ хокуklarның яңа хужасына (сатып алуыга) күчүгэ, гарантия белән тээмин ителэ торган принципалның (эмитентның) йөклэмэлэрен үтэүгэ бэйле рэвештэ, кыйммэтле кэгазьлэр турындагы талэпне (хокуklarны һәм бурычларны) Россия Федерациясе законнарында билгелэнгән тэртиптэ тапшырудан (күчүдэн) тыш;

8) принципал белән башка затка тапшырылган яисә хокуklar һәм (яисә) бурыч (бурыч) принципларына караган башка нигезләр буенча гарантның алдан язмача ризалыгынан башка, төп йөкләмәләр буенча икенче затка күчкән очракта;

9) гарантияне гарантиядә күрсәтелгән очраklарда һәм нигезләрдә чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очраklарда.

22. Аның буенча гарант йөкләмәләре туктатылганнан соң, бенефициар белән гарантия тоту күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокуklar бенефициары өчен сакланмый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында билгеле булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Муниципаль гарантияне бәялүгә яки туктатуга китерерлек хәлләр барлыкка килү турында билгеле булган Бенефициар һәм принципал бу турыда гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Әгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуklары гарантына бирелсә, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет дефицитын финанслау чыганаclарында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләргә үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуklары гарантына бирелүгә бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарантка гарант тарафыннан тулы күләмдә яисә гарантия буенча йөкләмәләргә нинди дә булса өлешендә түләнгән, яисә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуklары гарантка бирелгән хокуklарны үтәү тәртибендә түләнгән акчаларны регресс тәртибендә кайтару исәбенә алынган акчалата чаралар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәмин ителә торган кредитлар һәм заемнар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәмин ителгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан файдаланмау факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләргә үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясә законнары, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән җаваплы була.

29. Бенефициарлар билгеле булмаган затлар даирәсә булган йөкләмәләргә тәмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясә Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясә нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясә Бюджет кодексында билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләр бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясә Бюджет коды һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

1. Район исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр Эмитенты булып Район уставында муниципаль алынмаларны гамәлгә ашыру хокукына ия жирле администрация чыгыш ясый.

3. Район тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең төрләре, аларның эмиссия һәм мөрәжәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

II бүлек. Бюджет проектын төзү һәм карау

33 статья. Бюджет проектын төзү нигезләре

1. Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

2. Жирле бюджет проекты муниципаль берәмлекнең жирле администрациясе билгеләгән тәртиптә әлеге Кодекс нигезендә һәм муниципаль берәмлек Советының муниципаль хокукый актлары таләпләрен үтәгән килеш кабул ителә торган тәртиптә төзелә.

Муниципаль берәмлек бюджеты проекты, Россия Федерациясе субъекты бюджеты турындагы канундан тыш, муниципаль район бюджетларының муниципаль хокукый актлары нигезендә муниципаль берәмлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә бер елга (чираттагы финанс елына) яисә өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бер елга яисә өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) раслана һәм раслана.

Жирле бюджет проекты чираттагы финанс елына төзелгән һәм расланган очракта, башкарма комитет муниципаль берәмлекнең урта сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

34 статья. Бюджет проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр

1. Бюджет проектын үз вакытында һәм сыйфатлы төзү максатларында финанс-бюджет палатасы башка финанс органнарыннан, шулай ук дәүләт хакимиятенең башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кирәкле белешмәләр алырга хокуклы.

2. Район бюджеты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Собраниеенә Россия Федерациясе Президенты юлламасы нигезләмәләре;

Россия Федерациясенә бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре (Татарстан Республикасының бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре);

социаль-икътисадый үсеш фаразы;

озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы

проекты);

дәүләт (муниципаль) программалары (дәүләт (муниципаль) программалары проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектлары).

35 статья. Социаль-икътисадый үсеш фаразы

1. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы кимендә өч елга эзерләнә.

2. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы ел саен Башкарма комитетта билгеләнгән тәртиптә эзерләнә.

3. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы закон чыгару (вәкиллекле) органына бюджет проектын кертү турында карар кабул итү белән бер үк вакытта башкарма комитет тарафыннан хуплана.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы план чоры параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче ел параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма язуында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән аларны фаразлана торган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

5. Бюджет проектын төзү яисә карау барышында муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

6. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын эшләү башкарма комитетның вәкаләтле органы (вазыйфаи заты) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

7. Әлеге Кодексның 170_1 статьясы нигезендә озак сроклы чорга муниципаль берәмлекнең бюджет фаразын формалаштыру максатларында озак сроклы чорга социаль-икътисадый муниципаль берәмлекнең фаразы Башкарма комитетта билгеләнгән тәртиптә эзерләнә.

36 статья. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар башкарма комитет тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү, күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе башкарма комитетның муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме программаны раслаган башкарма комитетның муниципаль хокукый акты нигезендә бюджет чыгымнарының һәр максатчан маддәсе буенча бюджет чыгымнарының тиешле программасы турындагы карар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр башкарма комитет билгеләгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындагы канунга (карарга) үз көченә

көргән көннән алып өч айдан да соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелегенә бәя бирелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткөрү тәртибе һәм аның критерийлары башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан элек расланган муниципаль программаның чираттагы финанс елыннан башлап аны туктату яисә үзгәртү кирәклегенә турында, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә турында карар кабул ителергә мөмкин.

37 статья. Муниципаль юл фонды

Муниципаль юл фонды Совет карары белән төзелә.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләме шушы пунктның беренче абзацында күрсәтелгән муниципаль берәмлек Советы карары белән билгеләнгән муниципаль берәмлек бюджеты керемнәренәң фаразлана торган күләмнән ким булмаган күләмдә чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) жирле бюджет турында карар белән раслана:

автомобиль бензинына акцизлар, турыдан-туры куылган бензин, дизель ягулыгы, Россия Федерациясе территориясендә житештерелә торган дизель һәм (яисә) карбюратор (инжектор) двигательләр өчен мотор майлары;

муниципаль берәмлек Советы карары белән расланган жирле бюджетка муниципаль юл фонды төзүне күздә тоткан башка кертемнәр.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибе муниципаль берәмлек Советы карары белән билгеләнә.

Агымдагы финанс елында файдаланылмаган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре чираттагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга жиберелә.

38 статья. Бюджет турында карар проектында карау һәм раслау өчен бирелә торган күрсәткечләрнең составы

1. Бюджет турындагы Совет карарында бюджет керемнәренәң гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты) керә торган бюджетның төп характеристикалары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр булырга тиеш.

Бюджет турындагы Совет карарында, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актлар белән билгеләнмәгән очракта, жирлекләр бюджетлары арасында керемнәр бүлү нормативлары булырга тиеш.

2. Бюджет турындагы карар белән раслана:

бюджет керемнәренәң баш администраторлары исемлегенә;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлегенә;

чыгым төрләренәң бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) яисә чыгымнарның төрләре классификациясенәң чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына), шулай ук

элеге законда, Россия Федерациясе субъектында, муниципаль берәмлекнең вәкилләк органында билгеләнгән очрақларда бюджетлар чыгымнары классификациясенәң бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча, чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) һәм төркемнәре буенча, чыгымнар төрләре классификациясенәң элегә финанс елына туры китереп билгеләнгән бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча, шулай ук бюджетлар чыгымнары классификациясенәң бүлекчәләре һәм бүлекчәләре буенча, элегә Кодекста, муниципаль берәмлекнең хокукый акты белән билгеләнгән очрақларда бюджет ассигнованиеләрен бүлү;

чираттагы финанс елына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы (чираттагы финанс елы һәм план чорына);

гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренәң гомуми күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменәң кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елында бюджет чыгымнарының гомуми күләменәң кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) расланган (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганақлары;

муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел күбрәк узган торышына карап, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтелгән булса;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм элегә Нигезләмәдә билгеләнгән бюджетның башка күрсәткечләре.

3. Бюджет турындагы Совет карары белән бюджет чыгымнарының тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән тыш, бюджет турындагы карар белән билгеләнгән максатларга, чираттагы финанс елыннан башлап, бюджетта кертелергә (чагылыш табарга) тәкъдим ителә торган салым булмаган аерым төр керемнәр буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралган.

III бүлек. Бюджетны карау һәм раслау

39 статья. Бюджет турында карар проекты Совет каравына керту

1. Бюджет турында карар проекты Башкарма комитет тарафыннан Совет карарларында билгеләнгән срокларда, әмма агымдагы елның 15 ноябрәннән дә соңга калмыйча түбәндәге документлар һәм материаллар белән бергә Советны карау өчен

кертелә:

Россия Федерациясенең бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре (Татарстан Республикасының бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекләренең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре);

агымдагы финанс елының узган чорында тиешле территориянең социаль-икътисадый үсешенең якинча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында тиешле территориянең социаль-икътисадый үсешенең көтелгән нәтижәләре;

муниципаль берәмлек территориясенең социаль-икътисадый үсеш фаразы;

тиешле территориянең берләштерелгән бюджетының чираттагы финанс елына һәм план чорына йә урта сроклы финанс планы расланган төп характеристикаларын фаразлау (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты);

бюджет проектына аңлатма;

бюджетара трансфертларны бүлүнең методикалары (методикалары проектлары) һәм исәпләре;

муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, елның 1 гыйнварына чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел артуыннан килүче хәле буенча;

агымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;

күрсәтелгән бюджет сметаларына карата вәкилләклә органнар, суд системасы органнары, тышкы муниципаль финанс контроле органы тарафыннан тәкъдим ителгән, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыктар чыккан очракта тапшырыла торган күрсәтелгән органнарның бюджет сметалары проектларын;

бюджет керемнәре чыганаклары реестрлары;

башка документлар һәм материаллар

Дәүләт (муниципаль) программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү турындагы карар белән расланган очракта, бюджет турындагы закон проектына (каrar) дәүләт (муниципаль) программалар паспорты (күрсәтелгән паспортка үзгәрешләр проектлары) тапшырыла.

Бюджет турында карар проектында бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта булмаса, бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләренә һәм бүлекчәләренә кушымта булмаса, бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта бюджет турындагы карар проектына кушымталар составына кертелә.

40 статья. Бюджет һәм аны раслау турындагы карар проектын карау тәртибе

1. Чираттагы финанс елына бюджет турында карар проектын кертелгәннән соң 7 көн эчендә район башлыгы аны районның контроль-хисап палатасына экспертиза уздыру өчен жиберә.

2. Районның контроль-хисап палатасы, ачыкланган очракта, әлеге проектын кимчеләкләрен күрсәтеп, бюджет турында карар проектын турында бәяләмә эзерли.

Районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе депутатлар бюджет турындагы карар проектына төзәтмәләр эзерләгәндә исәпкә алына.

3. Бюджет турындагы карарның кертелгән проектын районның контроль-хисап

палатасы бәяләмәсе белән чираттагы финанс елына Советның даими комиссиясенә, шулай ук Совет депутатларына карауга жибәрелә.

4. Бюджет турындагы карар проекты контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән жибәрелгән вакыттан Совет даими комиссияләрендә муниципаль берәмлек бюджеты турында карар проекты беренче укылыш үткәрелә.

Муниципаль берәмлек бюджеты турында карар проектының төп параметрларын хуплау беренче укылыш предметы булып тора.

Беренче укылышта кабул ителгән бюджет проекты алга таба гавами тыңлаулар уздыру максатларында массакуләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарылырга тиеш.

5. Гавами тыңлаулар процедурасын уздырганнан соң бюджет турындагы карар проекты Совет тарафыннан икенче укылышта карала.

Икенче укылышта бюджет турында карар тәмам кабул ителә.

6. Бюджет турындагы карар белән бюджет турындагы карар проекты буенча килештерелмәгән мәсьәләләр барлыкка килгән очракта, башкарма комитет һәм Совет вәкилләре тигез санда керә торган килештерү комиссиясе төзелергә хокуклы.

Килешү комиссиясе Совет рәисе раслаган регламент нигезендә бюджет турындагы карар проектының беренче һәм икенче укылышы арасындагы бәхәсле мәсьәләләрне карый.

7. Бюджет турында Совет кабул иткән карар чираттагы финанс елына 20 декабрьдән дә соңга калмыйча имза салу һәм бастырып чыгару өчен район башлыгына жибәрелә.

8. Бюджет турында Совет карары чираттагы финанс елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

9. Бюджет турында Совет карары ағымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

IV бүлек. Бюджет үтәлеше

41 статья. Бюджетны үтәлеше нигезләре

1. Бюджетны үтәү башкарма комитет тарафыннан тәэмин ителә. Бюджет үтәлешен оештыру районның финанс-бюджет палатасына йөкләнә.

2. Бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарның бирелгәнлеге нигезендә башкарыла.

42 статья. Жыелма бюджет язмасы һәм касса планы

1. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү районның финанс-бюджет палатасы рәисе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре бюджет турындагы карарга туры килергә тиеш.

Бюджет турындагы канунга (карарга) үзгәрешләр кертү турында закон (карар) кабул ителгән очракта, районның Финанс-бюджет палатасы рәисе жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләрне раслый.

3. Жыелма бюджет язмасына бюджет турындагы канунга (каرارга) үзгәрешләр кертмичә, финанс органы житәкчесе (бюджеттан тыш дәүләт фонды идарәсе органы житәкчесе) карарлары нигезендә үзгәрешләр кертелергә мөмкин:

гавами норматив бурычларны башкару өчен каралган бюджет ассигнованиеләре бүлешкән очракта, - агымдагы финанс елында аларны үтәү өчен бюджет турындагы карар белән расланган күрсәтелгән ассигнованиеләрнең гомуми күләме чикләрендә, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында резервланган акчаларны яңадан бүлү исәбенән аны 5 проценттан артмаган күләмдә арттыру исәбенә;

баш бүлүчеләр, бюджет акчаларын алучылар функцияләре һәм вәкаләтләре үзгәргән очракта, шулай ук муниципаль мөлкәтне тапшыруга бәйле рәвештә, бюджет акчаларын алучыларның (алучыларның) ведомстволылыгын үзгәртү һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 154 статьясындагы 5 пункттында каралган бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары акчаларына һәм (яисә) әлегә акчаларны суд чыгымнары өчен түләү, казна учреждениесе тарафыннан түләнергә тиешле салымнар, жыемнар, пенялар, штрафлар суммаларын, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән социаль түләүләргә (гавами норматив йөкләмәләргә кертелгән түләүләрдән тыш) арттыру исәбенә түләтүне күздә тоткан суд актларын үтәгән очракта;

резерв фондлары акчаларыннан, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында башкача резервланган акчалардан файдаланган (яңадан бүлгән) очракта, бюджет турындагы карарда аларны куллану күләме һәм юнәлешләре күрсәтелгәндә;

конкурс нигезендә бирелә торган бюджет ассигнованиеләре яңадан бүленгән очракта;

бюджет ассигнованиеләре агымдагы финанс елы белән план чоры арасында яңадан бүлешкән очракта - бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме турындагы закон (каرار) белән каралган чикләрдә баш күрсәтмә бирүчегә тиешле финанс елына муниципаль хезмәт күрсәтүләргә бюджет акчалары бүлүп бирелгән очракта;

максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар бирү турында һәм бюджет турында карар белән расланган күләмнәрдән тыш, физик һәм юридик затлардан кире кайтарылмый торган кертемнәр бирү турында хәбәр алынган очракта, шулай ук күрсәтелгән бюджетара трансфертлар кыскартылган (ихтыяж булмаганда кире кайтарылган) очракта;

муниципаль учреждениеләрнең тибы (буйсынучанлыгы) һәм муниципаль унитар предприятиеләрнең оештыру-хокукый рәвеше үзгәргән очракта;

әлегә муниципаль контрактларның шартлары нигезендә хисап финанс елында түләнергә тиешле товарлар кайтаруга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә төзелгән дәүләт (муниципаль) контрактлары өчен түләүгә агымдагы финанс елы башына файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре әлегә Кодекста билгеләнгән таләпләр нигезендә күрсәтелгән муниципаль контрактларны үтәүгә файдаланылмаган калдыктан артмаган күләмдә агымдагы финанс елында бюджет ассигнованиеләре арттырылган очракта;

бюджет ассигнованиеләре бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга күчерелгән очракта һәм муниципаль милек объектларына капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр (юл фондларының бюджет ассигнованиеләренән тыш) бирелгән очракта, күрсәтелгән муниципаль милек объектына капитал

салуларны гамэлгә ашыруны финанс белән тәэмин итү ысулы үзгәргәндә, әлеге муниципаль милекнең 78_2 статьясындагы 2 пункттында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 79_2 статьясындагы 2 пункттында күрсәтелгән карарларга үзгәрешләр кертелгәннән соң, муниципаль контрактлар яисә капиталы кертемнәрне гамэлгә ашыруга субсидияләр бирү турында килешүләр үзгәртелгәндә.

Әлеге пунктның бишенче абзацында күрсәтелгән жирле бюджет чаралары районның финанс-бюджет палатасында яисә әлеге Нигезләмәдә бюджет акчалары бүлүчегә билгеләнгән очракларда карала. Әлеге пунктның бишенче абзацында күрсәтелгән акчалардан файдалану тәртибе (файдалану турында, аларны яңадан бүлү турында карарлар кабул итү тәртибе) Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Әлеге пунктта билгеләнгән нигезләрдә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү бюджет турындагы карар белән расланган бюджет ассигнованиеләре күләме чикләрендә гамэлгә ашырыла, моңа әлеге пунктның сигезенче һәм унынчы абзацларында билгеләнгән нигезләр керми, алар нигезендә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү бюджет турында карар белән расланган чыгымнарның гомуми күләмен арттырып башкарылырга мөмкин.

Жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керткәндә гавами норматив бурычларны үтәүгә һәм муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә каралган бюджет ассигнованиеләрен киметү, бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә башка бюджет ассигнованиеләрен арттыру өчен рөхсәт ителми.

4. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибендә бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бүлекчәләр, максатчан маддәләр, чыгымнар төрләренең төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча яисә бюджет акчаларын төп бүлүчеләр, бүлекләр, бүлекчәләр, муниципаль программаларның максатчан статьялары һәм эшчәнлекнең программалы булмаган юнәлешләре буенча жыелма бюджет язмалары һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджетлар чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча раслау күздә тотыла.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибендә бюджетлар чыгымнары классификациясе чыгымнары төрләре төркемнәре, төркемчәләре (төркемнәре, төркемчәләре һәм элементлары) буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын раслау, шул исәптән бюджет чыгымнарының төрле максатчан статьялары һәм (яисә) төрләре, бюджет акчаларының төп бүлүчеләре өчен дифференциацияләнгән булуы каралырга мөмкин.

5. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре бюджет акчаларын төп бүлүчеләргә, әлеге Кодекстың 190 һәм 191 статьяларында каралган очраклардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр житкерелә.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе белән жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертүнең иң чик сроклары билгеләнергә мөмкин, шул исәптән әлеге статьяда күрсәтелгән нигезләрнең төрле төрләре буенча дифференциацияләнгән.

6. Жыелма бюджет язмасына бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре кертелә, бюджетның бердәм счётындагы акчаларның калдыклары белән идарә итү операцияләреннән тыш.

7. Муниципаль берәмлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актлары (Россия Федерациясе субъекты бюджеты турында Россия Федерациясе субъекты кануныннан, территориаль дәүләт

бюджеттан тыш фонд бюджеты турында Россия Федерациясе субъекты законнан һәм «Чираттагы финанс елына бюджет турында» муниципаль берәмлек Советы карарынан тыш) финанс органы житәкчесе (территориаль дәүләт бюджеттан тыш фонды идарәсе органы житәкчесе) карарлары нигезендә бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язуына үзгәрешләр кертү өчен өстәмә нигезләмәләр карала ала.

8. Касса планы астында, вакытлыча касса аермасын һәм вакытлыча буш акча күләмен дә кертәп, агымдагы финанс елында бюджетка керемнәрнең һәм бюджеттан күчermәләрнең фаразлануы аңлашыла.

Касса планында бюджетның бердәм сетында калган акчалар белән идарә итү операцияләрен гамәлгә ашыруга файдаланыла торган акчаларның иң чик күләме билгеләнә.

Муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр өчен түләү буенча бюджеттан касса түлөөләрэн фаразлау муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуны планлаштырганда билгеләнгән муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү срокларын һәм күләмнәрэн исәпкә алып төзелә.

Касса планын төзү һәм алып бару районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан башкарыла.

43 статья. Керемнәр буенча бюджет үтөлеше

Керемнәр буенча бюджет үтөлеше күздә тотыла:

Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә салымнар, жыемнар һәм башка керемнәрне бүлүдән кәргән керемнәрне бюджетның бердәм сетына күчөрү (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә);

артык бүленгән суммаларны күчөрү, артык түләнгән яки артык түлөттөрелгән суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар суммасы һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентлар.;

артык түләнгән яки артык алынган суммаларны Россия Федерациясе законнары нигезендә исәпкә алу;

бюджетка түлөөләр бюджеты керемнәре администраторы тарафыннан аныклау;

Федераль казначылык тарафыннан артык түләнгән яисә артык түләнгән салымнар, жыемнар һәм башка түлөөләр суммаларын кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) өчен кирәкле артык бүленгән суммаларны, акчаларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентлар суммасын һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджетның бердәм сетыннан күчөрү.

44 статья. Чыгымнар буенча бюджет үтөлеше

1. Финанс-бюджет палатасы тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге нигезләмәнең таләпләрэн үтәү һәм чыгымнар буенча бюджет үтөлеше тәртибе билгеләнә.

2. Бюджетның чыгымнар буенча үтөлешен күздә тоту:

бюджет һәм акчалата йөкләмәләрне кабул итү һәм исәпкә алу;
акчалата йөкләмәләрне раслау;
акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү;
акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау.

45 статья. Бюджет язмасы

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмаларын төзү һәм алып бару, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертеп, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы белән расланган һәм финанс-бюджет палатасы тарафыннан расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет йөкләмәләре чыгымнары һәм лимитлары буенча бюджет язмасы күрсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 190 һәм 191 статьяларында каралган очрактан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр ведомство буйсынуында булган бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләргә житкерелә.

3. Бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм элементлары) буенча расланган бюджет йөкләмәләре лимитларын детальләштерүне гамәлгә ашыру хокукын яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

4. Жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләргә жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләргә бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

46 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше жыелма бюджет язмасы нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы, администраторы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлгә тиешле акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла

47 статья. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүче билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып торучы казна учреждениесенең бюджет сметасы әлеге

орган житэкчесе яисэ Россия Федерациясе законнарында билгелэнгэн тэртиптэ элге орган исеменнэн эш итэргэ вэкалэтле бүтэн зат тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләрә казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм (яки) үтәү өчен аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр өстәмә расланьрга тиеш.

Житэкчесе казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хокукына ия булган бюджет сметасы күрсәткечләрә, чыгымнар төрләрә элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә, шулай ук тиешле төркемнәрнең (ярдәмче статьялар) статьялары кодлары (статьялары) буенча, житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә өстәмә детальләштерелергә мөмкин.

48 статья. Финанслауның иң чик күләмнәрә

1. Районның Финанс-бюджет палатасында билгелэнгән тэртиптэ бюджет үтәлешен оештырганда чыгымнар буенча бюджет үтәлешен оештырганда агымдагы финанс елның тиешле чорында акчалата йөкләмәләр өчен түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләмнәрә) баш бүлүчегә, боерык бирүчегә һәм бюджет акчаларын алучыларга раслау һәм житкерү күздә тотыла.

2. Финанслауның иң чик күләмнәрә тулаем алганда баш бүлүчегә, боерык бирүчегә һәм бюджет акчаларын алучыларга карата төп бүлүчеләрне, бюджет акчаларын алучыларны финанслауга гаризалар нигезендә, агымдагы финанс елы башыннан сизелерлек яисэ квартал саен арта торган нәтижә белән билгеләнә.

49 статья. Бюджетны үтэгәндә бюджет турындагы карар белән расланган керемнәрдән тыш алынган керемнәрне файдалану

1. Бюджетны үтэгәндә гомуми керемнәр күләме турындагы карар белән расланган керемнәрдән фактта алынган керемнәр финанс органы тарафыннан агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль хисаплашуларны биләүгә, муниципаль бурычны каплауга бюджет турындагы карарга, шулай ук элге Нигезләмәнең 27 статьясындагы 3 өлешенең 1 пунктында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләрә житмәгән очракта, субъектның гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә юнәлдерелгән.

2. Максатчан билгеләнеше (аларны бирү турында хәбәрнамә алган очракта) булган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 5 пунктында билгелэнгән тэртиптэ бюджетка керә торган субсидияләр, шулай ук бюджет үтэгәндә законда (керем бюджеты турындагы карар) расланганнан тыш фактта алынган физик һәм юридик затлардан кире кайтарылмый торган керемнәр, күрсәтелгән акчаларны бирүнең тиешле максатларына, агымдагы финанс елына бюджет турындагы канунга (карарга) үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертәп, бюджет чыгымнарын арттыруга юнәлдерелә.

50 статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

1. Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш, бюджет үтәлеше буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана.

Агымдагы финанс елында бюджет үтәлеше операцияләрен төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге статьяның таләпләре нигезендә районның финанс-бюджет палатасында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре үз эшчәнлеген 31 декабрьдә туктата.

Агымдагы финанс елының соңгы эш көненә кадәр бюджет үтәлешенә казначылык хезмәте күрсәтүче орган билгеләнгән тәртиптә түләүгә санкцияләнгән бюджет йөкләмәләрен бюджетның бердәм счетында калган акча чикләрендә түләргә тиеш.

3. Бюджетның бердәм счетындагы бюджет акчаларын алучылар тарафыннан файдаланылмаган бюджет акчалары агымдагы елның соңгы ике эш көненнән дә соңга калмыйча бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бердәм бюджет счетына күчерелергә тиеш.

4. Агымдагы финанс елның 1 гыйнварына максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар, финанс белән тәмин итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансфертлардан тыш, агымдагы финанс елның беренче 15 эш көне эчендә бюджет керемнә кире кайтарылырга тиеш.

Россия Федерациясе субъекты (жирле бюджет) бюджеты акчаларының баш администраторы, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турында бюджеттан тыш дәүләт фонды бюджеты карары нигезендә, хисап финанс белән тәмин итү чыганагы булып саналган Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре торган бюджетара трансфертлардан тыш, алар билгеләнгән тәртиптә тиешле финанс органы, бюджеттан тыш дәүләт фонды идарәсе органы, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калган өлешенә туры килми торган күләмдә бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турында карар нигезендә агымдагы елда финанс белән тәмин итү чыганагы булып тора торган бюджетара трансфертлардан тыш, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калган максатларын тәмин итү өчен бирелгән бюджет керемнә кайтарылырга мөмкин.

Максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларның файдаланылмаган өлеше, финанс тәминаты чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансфертлардан тыш, тиешле бюджет керемнә күчерелмәгән очракта, күрсәтелгән акчалар, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп, тиешле финанс органы, бюджеттан тыш фонд идарәсе органы билгеләнгән тәртиптә бирелгән бюджет керемнә түләтелергә тиеш.

5. Районның финанс-бюджет палатасы агымдагы финанс елы тәмамланганда бюджет акчаларын алучыларны аларның эшчәнлеген Россия Федерациясендә эш көне булмаган бәйрәм көннәрендә чираттагы финанс елының гыйнвар аенда гамәлгә ашыру өчен кирәкле акчалар белән тәмин итү тәртибен билгели.

V бүлек. Бюджет хисаплылыгын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

51 статья. Бюджет исәбенә алу һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

1. Бюджетны исәпкә алу һәм бюджет хисабы нигезләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.
2. Бюджет хисаплылыгы түбәндәгеләрне үз эченә ала:
  - 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
  - 2) бюджет үтәлеше балансы;
  - 3) эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;
  - 4) акча чараларының хәрәкәте турында хисап;
  - 5) аңлатма язуы.
3. Бюджет хисабы бюджет акчалары баш администраторларының жыелма бюджет хисабы нигезендә районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан төзелә.
4. Бюджет хисабы еллык хисап булып тора. Район бюджетының үтәлеше турында хисап квартал саен исәпләнә.
5. Бюджет хисабы районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Башкарма комитетына тапшырыла.
6. Агымдагы елның беренче кварталында, яртыеллыгында һәм тугыз аенда бюджетның үтәлеше турында хисап Башкарма комитет тарафыннан раслана һәм районның контроль-хисап палатасына жибәрелә.

52 статья. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап

1. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап, аны караганчы, Советта тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет чараларының баш администраторларының бюджет хисабын тышкы тикшерүне һәм бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.
2. Бюджетның үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү районның контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.
3. Башкарма комитет агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча аңа бәяләмәгә эзерләнү өчен бюджет үтәлеше турында хисап тапшыра.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бергә Советка тапшырылырга тиешле карар проекты һәм башка документлар бирелә. Бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган срокта уздырыла.
4. Бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә Контроль-хисап палатасы тарафыннан Советка бер үк вакытта башкарма комитетка юллама белән тапшырыла.
5. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап Советка агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет һәм бюджет хисабы үтәлешенә анализ булган аңлатма, дөүләт (муниципаль) биремнәрен үтәү турындагы белешмәләр һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләрен файдалануның башка нәтижеләре турындагы белешмәләр, муниципаль берәмлек Советының бюджет үтәлеше турындагы карары проекты, бюджет үтәлеше турындагы башка бюджет хисабы һәм берләштерелгән бюджетның үтәлеше турында бюджет хисабы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

6. Бюджет үтөлөшө турындагы еллык хисапны карау нәтижэләре буенча Совет бюджет үтөлөшө турындагы карарны раслау яисә кире кагу турында карар кабул итә.

Бюджет үтөлөшө турында Совет карар кире кагылган очракта, ул күрсәткечләрне дәрәс чагылдырмау яисә тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм бер айдан да артмаган срокка кабат тапшыру өчен кайта.

7. Бюджет үтөлөшө турында Совет карары белән, керемнәрнең, чыгымнарның һәм бюджет дефицитының (профицитының) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елы өчен бюджет үтөлөшө турында хисап раслана. Бюджет үтөлөшө турындагы карарга аерым кушымталар белән түбәндәге күрсәткечләр раслана:

- бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- бюджетлар чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары.

53 статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар

1. Тышкы муниципаль финанс контроле районның контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлегә булып тора.

2. Эчке муниципаль финанс контроле районның финанс-бюджет палатасының контроль эшчәнлегә булып тора.

3. Муниципаль финанс контроле органнарының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.